

Infermeria Familiar i Comunitària

Codi: 106118

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OB	2	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Juan Leyva

Correu electrònic: JuanManuel.Leyva@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: No

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Jordi Casino López

Daniel Gomez Garcia

Caterina Checa Jiménez

Cristina Casanovas Cuellar

David Téllez Velasco

Prerequisits

No existeixen

Objectius

- Conèixer la importància de la família i comunitat en el procés de salut/malaltia.
- Identificar l'organització de les cures d'infermeria familiar i comunitària.
- Identificar les competències infermeres en el marc de l'atenció familiar i comunitària.
- Prendre consciència de la importància de les activitats grupals.
- Conèixer la importància de l'atenció domiciliària en el marc d'atenció familiar i comunitària.
- Prendre consciència de la importància de la participació i intervenció comunitària.
- Valorar la importància de la coordinació de recursos comunitaris.
- Identificar la importància de les cures familiars i de l'autocura.
- Dissenyar plans de cures relacionats amb els problemes mes freqüents atesos a Atenció Primària.
- Realitzar tècniques d'infermeria habituals dins l'Atenció Familiar i Comunitària, interpretar-les i actuar en conseqüència.

Competències

- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.

- Demostrar que es comprèn el comportament interactiu de la persona en funció del gènere, el grup o la comunitat, dins del seu context social i multicultural.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua
- Dissenyar sistemes de cures dirigits a persones, famílies o grups, avaluar-ne l'impacte i establir-hi les modificacions oportunes.
- Fer les cures infermeres basant-se en l'atenció integral de salut, que suposa la cooperació multiprofessional, la integració dels processos i la continuïtat assistencial.
- Fomentar estils de vida saludables, l'autocura, donant suport al manteniment de conductes preventives i terapèutiques.
- Generar propostes innovadores i competitives en la investigació i en l'activitat professional.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.
- Protegir la salut i el benestar de les persones o grups atesos garantint la seva seguretat.
- Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Respectar la diversitat i la pluralitat d'idees, persones i situacions.
- Treballar amb l'equip de professionals com unitat bàsica en la qual s'estructuren de manera unidisciplinària o multidisciplinària i interdisciplinària els professionals i la resta de personal de les organitzacions assistencials.

Resultats d'aprenentatge

1. Adquirir i utilitzar els instruments necessaris per desenvolupar una actitud crítica i reflexiva.
2. Analitzar críticament els principis i valors que regeixen l'exercici de la professió infermera.
3. Analitzar els factors socials i culturals en la vivència i l'abordatge dels processos de salut i malaltia.
4. Analitzar les accions possibles per integrar els diversos nivells d'intervenció i garantir la continuïtat assistencial.
5. Analitzar les desigualtats de gènere, així com els factors que les sustenten, des dels diferents sistemes: el sistema familiar, el de parentiu, l'econòmic, el polític, el simbolisme i els sistemes educatius.
6. Analitzar les diferències per sexe i les desigualtats de gènere en l'etiologia, l'anatomia, la fisiologia i les patologies en el diagnòstic diferencial, les opcions terapèutiques, la resposta farmacològica, el pronòstic i en les cures infermeres.
7. Analitzar les dificultats, els prejudicis i les discriminacions, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
8. Analitzar les intervencions infermeres justificant-les amb evidències científiques i aportacions d'experts que les sustentin.
9. Analitzar una situació i identificar-ne els punts de millora adaptats a les necessitats i demandes del context d'anàlisi.
10. Descriure els fonaments del nivell primari de salut i les activitats que cal desenvolupar per proporcionar una cura integral als membres de la comunitat.
11. Descriure intervencions orientades a la readaptació de la vida diària mitjançant recursos de proximitat i suport.
12. Dissenyar estratègies d'educació per a la salut en persones, famílies i grups.
13. Dissenyar estratègies per establir mecanismes de protecció i benestar de les persones, famílies o grups dins de l'àmbit de la salut comunitària.

14. Fer una història clínica, un examen físic, un de psicològic i un diagnòstic d'infermeria de manera específica per a homes i dones, incorporant-hi, a més, la diversitat afectivosexual, d'identitat i d'expressió de gènere.
15. Identificar els diferents rols professionals implicats en l'atenció primària i comunitària.
16. Identificar els elements que poden posar en risc la salut de les persones en relació a la utilització i gestió dels fàrmacs.
17. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional i social.
18. Identificar els factors de risc determinants en el procés de salut-malaltia a nivell físic, emocional, social i ambiental.
19. Identificar estils de vida saludables i conductes preventives i terapèutiques en la persona, grup o comunitat.
20. Identificar estratègies per prevenir la violència de gènere.
21. Identificar i explicar quines són les conductes que defineixen el comportament interactiu de la persona segons el gènere, el grup i la comunitat.
22. Identificar les implicacions socials, econòmiques i mediambientals de les activitats acadèmico professionals de l'àmbit de coneixement propi.
23. Justificar les intervencions infermeres amb els processos fisiopatològics.
24. Planificar activitats específiques per fomentar i mantenir la salut i prevenir la malaltia.
25. Promoure la participació de persones, famílies i grups en el procés de salut i malaltia.
26. Proposar protocols de cures dirigides a les persones amb risc d'emmalaltir.
27. Que els estudiants hagin demostrat que comprenen i tenen coneixements en una àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es basa en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda d'aquell camp d'estudi.
28. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
29. Utilitzar els coneixements teòrics adquirits per establir una relació de confiança.

Continguts

- Centre d'Atenció Primària (CAP), Equip d'Atenció Primària (EAP), Àrea Bàsica de Salut (ABS)
- Consulta d'infermeria: paper de la infermera, gestió de la demanda, treball en equip, visites programades, visites urgents.
- Atenció individual i grupal: tipus d'activitats, anàlisi d'experiències reals.
- Cures al domicili. Intervenció familiar. Infermeria sistèmica.
- Programes d'Atenció Domiciliària i Programes d'atenció domiciliària equips de suport (PADES).
- Comunitat. Modalitats d'intervenció, diagnòstic comunitari.
- Entorn i salut, determinants de la salut, epidemiologia.
- Programes comunitaris orientats a la comunitat.
- El sistema de salut espanyol i català: assignació i gestió de recursos.
- Programa d'Activitats Preventives i de Promoció de la Salut (PAPPS)

Metodologia

Les classes teòriques s'impartiran amb el grup sencer i tot i ser principalment expositives, es sol·licitarà la participació de l'estudiantat en petites activitats o resolució de situacions. ES tracta d'un format docent en el que s'imparteixen continguts teòrics i es repassen les darreres evidències científiques i opinió d'experts.

Els seminaris són un espai d'aprenentatge en grup mitjà en el que l'alumnat ha de treballar al voltant d'unes situacions clíniques plantejades amb la supervisió d'un/a docent. L'activitat comporta lectura prèvia a casa, discussió grupal, disseny d'intervencions i exposicions orals grupals.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
SEMINARIS	25	1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 24, 26, 28
Teoria	27	1,08	2, 3, 5, 6, 7, 8, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 27, 29
Treball autònom	98	3,92	

Avaluació

Avaluació

1. Exàmen. Suposa el 25% de la nota final. Es tracta d'un examen tipus test que inclou els continguts treballats a totes les activitats docents de l'assignatura.

2-3. Entrega de treballs escrits i defensa oral de treballs: Suposen el 35% i el 30% de la nota final. El grup gran es divideix en 4 subgrups els quals tindran assignat un/a docent. Es treballaran una sèrie de casos que hauran de resoldre's en una exposició oral grupal. S'avaluaran fent servir unes rúbriques dissenyades per a tal fi que estaràn disponibles a Moodle. S'avaluarà fonamentalment la capacitat per a identificar i prioritzar problemes, la revisió de la literatura, la proposta d'intervenció-avaluació i l'escriptura acadèmica. Tant el treball escrit com la defensa oral són activitats grupals. No s'acceptaran treballs fora del període establert

4. Lliurament d'informes (autoavaluació): Suposa el 10% de la nota final. Dos dies després de finalitzar el darrer cas cada estudiant haurà de lliurar, via Moodle, un informe autoavaluatiu de 2-3 pàgines on reflexioni i avaluï el seu grau d'assoliment de les competències incloses en la guia. El format de l'exercici és lliure. Així mateix, ha de quedar clar quin coneixement ha estat adquirit i qual no. L'informe ha de ser realista, ha d'estar justificat de forma clara, i ha d'incloure una nota numèrica entre el 0 i el 10 . L'informe serà revisat pel tutor responsable de cada grup de seminari especialitzat. En cas de gran discrepància amb l'opinió del docent, el document serà retornat a l'estudiant perquè reflexioni sobre la seva avaluació i la rectifiqui. No s'acceptaran autoavaluacions fora del període establert. El no lliurament de l'exercici suposa una qualificació de 0.

El fet de confirmar-se plagi en qualsevol dels exercicis suposarà el suspens immediat de l'assignatura.

OBTENCIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL:

El requisit per a l'obtenció de la nota final és haver-se presentat a totes les parts avaluatives i haver obtingut en cadascuna d'elles una nota superior o igual a 5.

Es considerarà no avaluable quan el/la estudiant hagi faltat a 2 o mes sessions de seminari sense causa justificada.

La qualificació final de l'assignatura serà el sumatori de les diferents parts que la configuren. Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

- Del 0 a 4.9 = Suspens
- Del 5.0 al 6.9 = Aprovat
- Del 7.0 al 8.9 = Notable
- Del 9.0 al 10 = Excel·lent
- Del 9.0 al 10 = Matricula d'honor

L'alumnat té dret a la revisió de les proves d'avaluació. Per a tal fi es concretarà la data en Moodle.

Els/les estudiants que no hagin superat l'assignatura per mitjà de l'avaluació continuada es podrà presentar a una prova de recuperació al final de l'assignatura.

Les situacions especials i particulars es valoraran pel coordinador de l'assignatura i el/la tutor/a del grup.

Totes les eines avaluatives estaran disponibles a Moodle a l'inici de l'assignatura.

Absències:

Es consideren absències justificades les següents situacions:

- Exàmen oficial
- Malaltia aguda
- Visita mèdica especialitzada
- Competició d'esportistes d'èlit (no entrenament)
- Defunció d'un familiar o persona propera

Fora d'aquestes situacions, cada absència injustificada suposarà una reducció d'un punt en cada absència en la nota final, fins a un màxim de 2 absències.

Qualsevol signe de deshonestat acadèmica, com ara plagi o manipulació de documents d'avaluació, etc., o qualsevol actitud discriminatòria, violenta o irrespectuosa cap a companys/es i/o docents, suposarà el suspens immediat de l'assignatura.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Autoavaluació	10%	0	0	1, 2, 9, 27, 28
Defensa oral de treballs	30%	0	0	3, 5, 6, 9, 11, 12, 13, 21, 23, 24, 26
Exàmen	25%	0	0	3, 5, 6, 10, 15, 16, 17, 18, 19, 22, 26, 27, 28
Treballs escrits	35%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 28, 29

Bibliografia

- Arnott, J. (2012). *Introduction to Community Nursing Practice*. McGraw-Hill.
- *Associació d'Infermeria Familiar i Comunitària de Catalunya: AIFICC*. (s. f.). Recuperado 14 de julio de 2020, de <https://www.aificc.cat/>
- Ayuso Murillo, D., Tejedor Muñoz, L., & Serrano Gil, A. (2018). *Enfermería familiar y comunitaria: actividad asistencial y aspectos ético-jurídicos*. Díaz de Santos.
- Caja López, C. (2003). *Enfermería comunitaria III: atención primaria*. Masson.
- Caja López, C., & López Pisa, R. M. (2000). *Enfermería comunitaria: educación sanitaria*. Masson.
- *CAMFiC, Societat Catalana de Medicina Familiar i Comunitària*. (s. f.). Recuperado 14 de julio de 2020, de <http://www.camfic.cat/>
- Chilton, S., & Bain, H. (2017). *A Textbook of Community Nursing* (2nd ed.). Routledge.
- del Pino Casado, R. (2015). *Enfermería familiar y comunitaria. Unidades didácticas*. Universidad de Jaén, Servicio de Publicaciones.
- Drennan, V., & Goodman, C. (2014). *Oxford Handbook of Primary Care and Community Nursing* (2nd ed.). OUP Oxford.
- Klainberg, M., Holzemer, S., & Leonard, M. (2011). *Enfermería comunitaria: una alianza para la salud*. McGraw-Hill Interamericana,.
- Martínez Riera, J. R., & del Pino Casado, R. (2014). *Manual práctico de enfermería comunitaria*. Elsevier.
- *PAPPS - Programa de Actividades Preventivas y de Promoción de la Salud*. (s. f.). Recuperado 14 de julio de 2020, de <https://papps.es/>

Programari

Mendeley